

Souhrnná teritoriální informace:

Belize

Zastupitelský úřad 8. 3. 2023 16:56

Belize je de iure konstituční monarchie, jelikož hlavou státu je britská královna Alžběta II. Země však de facto funguje jako parlamentní demokracie a politický systém Belize kopíruje britský politický systém. Ačkoliv je oficiální hlavou státu britská královna, na území Belize ji zastupuje nejvyšší guvernér, který je i velitelem ozbrojených sil. V čele vlády stojí premiér a jeho kabinet tvoří ministři, vláda je také nositelem výkonné moci a „každodenní politiky“. Parlament tvoří sněmovna reprezentantů (31 křesel) a senát (12 křesel). Zákonodárná moc je rozdělena mezi parlament a vládu.

Belize je zemí s poměrně malou ekonomikou, která se zaměřuje zejména na zemědělství a s ním spojený průmysl, v poslední době pak roste význam cestovního ruchu a stavebnictví. Roční růst HDP je velmi proměnlivý, v letech 2015–2019 se pohyboval v rozmezí 0,1–2,9 % s tím, že v roce 2020 došlo k poklesu HDP o 14 %. Ke konci roku 2020 by mělo celkové HDP dosáhnout hodnoty 1,65 mld. USD.

Obchodní bilance Belize je deficitní zejména díky nízkým cenám a přidané hodnotě produktů, které Belize vyváží – citrusy, banány, cukr (v roce 2019 byla obchodní bilance -0,52 mld. USD). Mezi největší obchodní partnery Belize patří USA, VB, EU, Mexiko, Čína, Guatemala, Jamajka a další okolní země. Za největší ekonomické výzvy Belize lze označit výběr daní, který je velmi neefektivní a rozvoj infrastruktury (Belize má nejdražší elektřinu v regionu a nejhorší poměr vyasfaltovaných silnic).

Mezi rostoucí ekonomické odvětví patří zejména cestovní ruch, stavebnictví a těžba ropy. Pandemie postihla Belize velice silně, jelikož země je do velké míry závislá na cestovním ruchu (asi 40 % HDP), nicméně se dá očekávat, že cestovní ruch se bude nadále rozvíjet a bude hrát čím dál důležitější roli v ekonomice země.

Základní údaje	
Hlavní město	Belmopan
Počet obyvatel	419 tis. (2020)
Jazyk	angličtina
Náboženství	křesťanství
Státní zřízení	konstituční monarchie
Hlava státu	Alžběta II.
Hlava vlády	Johnny Briceño
Název měny	belizský dolar (BZD)
Cestování	
Časový posun	-7h
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Zdeněk Kubánek
Ekonomický úsek	JUDr. Zuzana Stiborová, LLM.
Konzulární úsek	Mgr. Zdeňka Šubrová, PhDr.
CzechTrade	Mgr. Tereza Vítková
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	1,8
Hospodářský růst (%)	12,3
Inflace (%)	0,8
Nezaměstnanost (%)	13,7 (2020)

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální hlavou státu je britská královna, nicméně jedná se spíše o symbolickou funkci. Země funguje na stejném principu jako britský politický systém. Královnu na území Belize zastupuje nejvyšší guvernér, který je i velitelem ozbrojených sil. V čele vlády stojí premiér, který má v rukou výkonnou moc a jeho kabinet tvoří ministři. Parlament tvoří sněmovna reprezentantů (31 křesel) a senát (12 křesel).

Zákonodárná moc je rozdělena mezi parlament a vládu. Listopadové volby do sněmovny reprezentantů vyhrála středo-levicová strana People's United Party (PUP), která získala 25 z celkových 31 křesel a porazila tak středo-pravicovou stranu United Democratic Party (UDP), která získala zbylých 6 křesel.

Oficiální název státu: Belize

Hlava státu: královna Alžběta II., reprezentovaná generálním guvernérem

Složení vlády:

- 1 Generální guvernér: Sir Colville Norbert Young
- 1 Předseda vlády a ministr financí, ekonomického rozvoje a investic: Johnny Briceño
- 1 Místopředseda vlády (vicepremiér) a ministr přírodních zdrojů, ropy a těžby: Cordel Hyde
- 1 Ministr zahraničních věcí, obchodu a migrace: Eamon Courtenay
- 1 Ministr národní obrany a bezpečnosti hranic: Florencio Marin
- 1 Ministr rozvoje infrastruktury a bydlení: Julius Espat
- 1 Ministr turismu a krajaňských záležitostí: Anthony Mahler
- 1 Ministryně lidského rozvoje, rodin a záležitostí domorodého obyvatelstva: Dolores Balderamos Garcia
- 1 Ministr zdraví a zdravého životního stylu: Michel Chebat
- 1 Ministr transformace venkova, komunitního rozvoje, práce a místní samosprávy: Oscar Requena
- 1 Ministr zemědělství, bezpečnosti potravin a podnikání: Abelardo Jose Mai
- 1 Ministryně spravedlnosti a generální prokurátorka: Magali Marin Young
- 1 Ministr modré ekonomiky a civilního letectví: Andre Perez
- 1 Ministr veřejných služeb a logistiky: Rodwell Ferguson
- 1 Ministr vnitra a nových průmyslů: Kareem Musa
- 1 Ministr školství, kultury, vědy a technologie: Francis Fonseca
- 1 Ministr státní služby, ústavních a politických reforem: Henry Charles Usher
- 1 Ministr mládeže, sportu a e-governance: Kevin Bernard
- 1 Ministr udržitelného rozvoje, klimatických změn a krizového řízení: Orlando Habet

1.2 Zahraniční politika země

Belize je členem OSN, Organizace Amerických Států (OAS), SICA, CARICOM, Asociace Karibských Států (ACS), WTO, Společenství národů (Commonwealth of Nations) a několika dalších organizací. Belize si udržuje blízké vztahy především s USA, kde žije největší komunita lidí s belizským občanstvím mimo Belize (cca 85 000).

1.3 Obyvatelstvo

V Belize žije podle posledních odhadů 419 199 obyvatel (2020), hustota osídlení činí 17 ob./km² (2019). V letech 2010–2017 dosahoval roční přírůstek obyvatelstva v průměru 1,9 % (2019). Míra urbanizace činí 45,9% (2019). Největší skupinu obyvatelstva tvoří hispanci (50 %), následují kreolové (21 %), Mayové (10 %), Garifuni (4,6 %), a ostatní rasy (14 %).

Úředním jazykem Belize je angličtina. Dále se zde mluví španělsky, brazilskou kreolštinou, mayskými jazyky a jazykem garifuna. Nejčastěji vyznávaným náboženstvím je římsko-katolické s cca 40 %, následuje protestantské s 29 % a 11 % vyznává ostatní náboženství. Asi 20 % obyvatel nevyznává žádné náboženství.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Belize patří z hlediska veřejného dluhu vůči HDP mezi nejzadluženější země na světě. Ekonomikou země velmi silně otřásla pandemie Covid-19 a to zejména díky téměř zastavení cestovního ruchu, který je jednou z nejdůležitějších součástí ekonomiky Belize. Pandemie covidu-19 se velice silně projevila na vzrůstu nezaměstnanosti (13,7 %), a také na poklesu růstu HDP (-14,1 %). V rámci Střední Ameriky je Belize nejmenší ekonomikou a to hlavně kvůli nízkému počtu obyvatel.

Mezi nejdůležitější odvětví ekonomiky Belize patří zejména zemědělství a s ním spojený průmysl, rybolov, cestovní ruch a v poslední době i stavebnictví a těžba ropy. Mezi zboží, které Belize nejvíce vyváží, patří cukr, citrusy, banány, mořské plody a ropa. Z hlediska dovozu Belize nejvíce dováží ropu, tabák a automobily. Největšími obchodními partnery pro dovoz jsou pak USA, Čína, Mexiko a Guatemala.

V roce 2020 pracovalo v primárním sektoru 18 % lidí, v sekundárním 17 % a ve službách 65 %. V posledních letech můžeme pozorovat zejména růst služeb na úkor primárního sektoru, sekundární sektor je víceméně neměnný.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	2,1	0,3	-14,0	5,0	6,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	7 350,7	7 310,0	6 150,0	6 450,0	6 850,0
Inflace (%)	0,3	0,2	0,0	0,1	0,8
Nezaměstnanost (%)	6,5	6,5	7,8	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
Import zboží (mld. USD)	0,9	1,0	0,8	0,9	1,1
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-0,5	-0,5	-0,4	-0,5	-0,6
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Ekonomika Belize je založena především na turistice, zemědělství a rybolovu, zpracování zemědělských produktů a těžbě ropy.

V lednu 2013 byl revidován zákon o domácích bankovních a finančních institucích, který posílil roli centrální banky. V březnu 2013 došlo k restrukturalizaci státního dluhu – splatnost dluhopisů byla posunuta z roku 2029 na rok 2038, úrok byl snížen z 8,5 % na 5 %, bylo tak ušporeno 130 mil. USD. V roce 2020 kleslo HDP o 14,1 %, a to zejména kvůli pandemii Covid-19 a s ní spojenými problémy (pokles cestovního ruchu, který je pro Belize velice důležitý). Míra inflace v roce 2020 byla 0,8 %. Míra nezaměstnanosti byla v září 2020 13,7 %.

Devizové rezervy za rok 2019 dosahovaly hodnoty 277,8 mil. USD, což bylo asi o 6 % méně než v roce 2018, kdy devizové rezervy dosahovaly hodnoty 295,6 mil. USD. Veřejný dluh vůči HDP dosáhl v roce 2020 téměř 126 %, což z Belize dělá jednu z nejzadluženějších zemí světa v tomto ohledu, od roku 2019 vzrostl veřejný dluh vůči HDP o 28,3 %. Deficit státního rozpočtu vůči HDP dosahoval v roce 2019 zhruba 3,9 %, v roce 2020 by se měl dle odhadů deficit pohybovat okolo 10 %.

Zahraniční dluh Belize dosahoval v roce 2019 hodnoty 1 300 mil. USD a očekává se, že v roce 2020 bude dosahovat hodnoty okolo 1 500 mil. USD. Dluhová služba v roce 2019 dosáhla hodnoty cca 6 % HDP.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,9 (rok 2019)
Veřejný dluh (% HDP)	125,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,2
Daně	
PO	nad 10 000 USD ročně – 25 %
FO	pohybuje se od 0,75 % do 15 %
DPH	14,1 %

2.3 Bankovní systém

Belizský bankovní systém se skládá z Centrální banky Belize (CBB, založena v roce 1982) a 58 finančních institucí:

- | 5 obchodních bank
- | 4 zahraniční banky
- | 1 státní finanční instituce (The Development Finance Corporation – DFC), 15 tzv. úvěrových družstev (credit unions)
- | 3 stavební společnosti
- | 17 pojišťovacích společností
- | 1 státní spořitelna
- | 1 státní banka pro malé farmáře a obchodníky
- | 11 směnárů

Možnost financování ekonomických aktivit je omezena na poskytnutí krátkodobých úvěrů. Úrokové sazby lokálních bank jsou vysoké, kolem 13 % v případě hypoték a 17 % při osobních půjčkách. Půjčky k rozvoji ekonomiky poskytuje DFC, nejpreferovanějšími sektory jsou turistika, zemědělství a stavebnictví. K financování rozvojových projektů Belize využívá rozvojové agentury a banky, zejména Světovou banku (WB), Meziamerickou rozvojovou banku (IADB) nebo Karibskou rozvojovou banku (CDB). Financování je poskytováno na projekty, které přispívají ke snížení chudoby, zlepšení systému zdravotnictví, školství nebo v oblasti modernizace infrastruktury.

I když EU zemi vyňala až v r. 2019 ze seznamu zemí nekooperujících s EU v daňových záležitostech, Belize je často označované jako daňový ráj a země, která systematicky podporuje praní peněz.

Banky a finanční instituce v Belize: Central Bank of Belize, Atlantic Bank Ltd., Barclays Bank PLC, Bank of Nova Scotia, Belize Bank Ltd., Alliance Bank of Belize

2.4 Daňový systém

Daň z příjmu – osvobozeny jsou roční příjmy do 10 000 USD; příjmy nad tuto hranici jsou zatíženy 25 %.

Obchodní daň – platí obchody, obchodní společnosti a samostatní podnikatelé ze zisku. Její výše se pohybuje v závislosti od druhu podnikání od 0,75 % do 15 %. Převážná většina obchodních činností se daní sazbou ve výši 1,25 %. Od obchodní daně jsou osvobozeny roční zisky z obchodu do 27 tis. USD, zisky z měsíčního pronájmu do 825 USD a zisky z podnikání v zónách volného obchodu. Správu daně z příjmu zajišťuje Income Tax Department.

Prodejní daň – na základě Sales Tax Act z roku 1999 se výrobci a poskytovatelé služeb, jejichž měsíční výnosy přesáhnou 2,5 tis. USD nebo roční 27 tis. USD, musí zaregistrovat jako plátcí prodejní daně (sale tax agents). Tato daň je aplikována v závislosti na druhu výrobku a charakteru poskytované služby a je odváděna měsíčně. Sazby prodejní daně jsou následující:

- 1 12 % alkohol, tabák, ropné deriváty;
- 1 9 % ostatní výrobky a služby.

Osvobozeny jsou dodávky elektrické energie a vody, dovoz do zón volného obchodu, export zboží, hotelové ubytování, zboží a služby hrazené z prostředků zahraničních rozvojových fondů, základní potraviny (např. rýže, fazole, kukuřice, maso, cukr, vejce, chléb), dále léky, hnojiva, pesticidy, fungicidy, herbicidy, ryby, osivo. Prodejní dani podléhají všechny importované výrobky.

Environmentální daň – vybírána při dovozech ve výši 1 % hodnoty CIF. Tato daň byla zavedena v roce 2001 na základě Environmental Tax Act. Správu prodejní daně zajišťuje Sales Tax Department. 38 % příjmů připadá na dovozní daně, 30 % na daň ze služeb a 22 % na daň z příjmu.

Evropská unie zemi vyňala v roce 2019 ze seznamu zemí nekooperujících s EU v daňových záležitostech. Belize je často označované jako daňový ráj a země, která systematicky podporuje praní peněz.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 FTA a smlouvy](#)

[3.3 Rozvojová spolupráce](#)

[3.4 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Nejdůležitějším exportním partnerem z EU je Irsko. Belize je 164. obchodním partnerem EU. V roce 2019 se z Belize do zemí EU dovezlo zboží v hodnotě 66 mil. euro a vyvezly se produkty v hodnotě 53 mil. euro. Oproti roku 2018 evropské vývozy stouply o 16,5 % a dovozy klesly o 7,9 %. Hlavní položky vývozu z Belize do EU v roce 2019 byly především potraviny, ryby a plody moře, z EU se do Belize dovážely dopravní zařízení a stroje.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	45,9	62,1	56,9	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	71,9	60,5	65,0	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	26,0	-1,6	8,2	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Z tabulky je patrné, že celkem stabilní český vývoz do Belize v posledních šesti letech prudce klesl a to i před začátkem pandemie. Vývoz se orientuje hlavně na zbrojní průmysl a na sklářské výrobky. Po letech nižšího dovozu se trend v posledních dvou letech obrátil a dovoz se zvýšil, v roce 2020 dokonce předčil vývoz. Důvodem se specializuje především na nápoje a lihoviny a oděvní výrobky.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,4	0,5	0,1	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,2	0,4	0,4	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,7	1,0	0,6	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Belize je členem Karibského fóra (CARIFORUM) a Karibského společenství (CARICOM). Součástí členství v CARIFORUM je smlouva Economic Partnership Agreement (EPA) mezi členskými zeměmi CARIFORUM a EU. Kvůli Brexitu byla také v roce 2019 vyjednána smlouva EPA mezi CARIFORUM a Spojeným královstvím, která je v platnosti od 1. 1. 2021. Členství v organizaci CARICOM zajišťuje Belize bilaterální obchodní smlouvy s pěti zeměmi Latinské Ameriky – s Kolumbií, Kubou, Dominikánskou republikou, Venezuelou a Kostarikou. Belize je součástí Středoamerického integračního systému (SICA), ale není součástí Středoamerického ekonomického integračního systému (SIECA). Belize nemá FTA s USA ani s Kanadou.

Smlouvy s ČR

Bilaterální dohoda o zrušení vízové povinnosti pro občany ČR a Belize je v platnosti od 1. srpna 2008. Dohoda o výměně informací v daňových záležitostech mezi Českou republikou a Belize byla podepsána dne 12. února 2016 a vstoupila v platnost 1. ledna 2017.

3.3 Rozvojová spolupráce

Rozvojová pomoc plyne Belize zejména z Velké Británie. Belize rozvojovou pomoc neposkytuje. ZÚ Mexiko v roce 2017 realizoval v Belize Malý lokální projekt “Hudební nástroje pro výuku dětí ze sociálně slabých vrstev”.

V období 2014–2020 se podpora EU zaměřuje na následující tři oblasti: obnovitelné zdroje energie, zdravotnictví a management veřejných financí. EU pro Belize vyčlenila na toto období 27 mil. USD. Programy na období 2008–2013 byly zaměřeny na venkovské oblasti, zlepšení životní úrovně a podporu zemědělství. EU přispěla částkou 11,8 mil. EUR. Dále může Belize čerpat prostředky z regionálních programů EU. EU s Latinskou Amerikou v současné době spolupracuje v rámci Multiannual indicative programme for Latin America 2014-2020 s celkovým rozpočtem 925 mil. EUR.

Program se skládá ze dvou komponentů. Zatímco první z nich je aplikovaný na celý kontinent, druhá část se týká pouze střeoamerických zemí. V rámci regionálního programu se EU zaměřuje na bezpečnost a rozvoj (70 mil. EUR), kvalitní veřejnou správu, odpovědnost a sociální rovnost (42 mil. EUR), inkluzivní a udržitelný růst umožňující lidský rozvoj (215 mil. EUR), životní prostředí a změny klimatu (300 mil. EUR), vzdělávání (163 mil. EUR v rámci programu Erasmus+) a podpůrná opatření (15 mil. EUR).

Program zaměřený na Střední Ameriku pracuje s rozpočtem 120 mil. EUR a zaměřuje se na tyto oblasti: regionální ekonomická integrace (40 mil. EUR), bezpečnost a vláda práva (40 mil. EUR), klimatické změny a odolnost vůči katastrofám (35 mil. EUR) a podpůrná opatření (5 mil. EUR).

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Belize není do MOP zahrnuta.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Ačkoliv se obchodní etika stále více blíží standardům platným v Evropě a USA, mohou se čeští podnikatelé setkat s řadou zvláštností, které vyplývají z odlišných kulturně-sociálních podmínek a obchodních zvyklostí.

4.2 Oslovení

Kvůli obavám o osobní bezpečnost je v celé Střední Americe těžké dostat se ke kontaktním údajům zaměstnanců i vedoucím pracovníkům soukromých firem a často i státních institucí. Obvykle je třeba několik telefonátů, e-mailů či dokonce osobních schůzek, aby bylo možné zjistit kontaktní údaje požadované osoby. Tituly jsou velmi důležité a je nejlepší oslovit partnery přímo pomocí jejich profesního titulu nebo pana, paní nebo slečny, následovaného příjmením. Většina Latinoameričanů má dvě příjmení: jedno po otci (je uvedeno jako první) a druhé po matce. Při oslovování obchodního partnera se používá příjmení po otci. Pro zahájení komunikace je běžné potřesení rukou a rčení „mucho gusto“ (Rád/a Vás poznávám). Osobní komunikace je vždy efektivnější než metody dálkové komunikace.

4.3 Obchodní schůzka

Osobní obchodní schůzky jsou nevyhnutelné a jejich domlouvání by mělo začít nejméně 2 týdny předem. V případě, že nepřijde potvrzení, je třeba kontakt zopakovat i několikrát, a i potvrzenou schůzku je ideální den před konáním či v den konání potvrdit a ujistit se na místě schůzky a Vašich kontaktních údajích.

Přes rozšířenou představu o časové flexibilitě je dobré na předem domluvenou schůzku přijít včas, i když se většinou toleruje pozdní příchod o 10 až 15 minut, přičemž místní partneři (i kvůli často komplikované dopravní situaci ve městech) mohou dorazit i později. Není neobvyklé, že schůzky mohou být na poslední chvíli odloženy. Snažte se v tom případě nevypadat podrážděně a vyjděte vstřícně belizské straně.

Kromě pánského obleku a košile s kravatou je hojně využívána také guayabera s dlouhým rukávem (typ košile). V neformálních kontaktech lze nosit kalhoty a košili nebo guayaberu s krátkým rukávem. V žádném případě však nejsou vhodné krátké kalhoty a obuv na pláž. Ženy by měly zvolit mezi šaty či sukní s halenkou.

Počáteční schůzky jsou formální a obchodní partneři se zdraví podáním ruky. Pokud se s obchodním partnerem znáte déle či dokonce jste blízcí přátelé, je běžné objetí a poklepání na záda. Než rozhovor přejde do pracovní roviny, je třeba nezávazné konverzace, alespoň v řádu několika minut (pokud se ale předpokládá delší jednání klidně i více); nejlepší je umožnit hostiteli zahájit obchodní diskusi. Často je Vám nabídnuta káva nebo jiné nápoje, je slušné je přijmout a přinejmenším ochutnat. Připravte si veškerý písemný materiál v angličtině. Doporučuje se přeložit jednu stranu Vaší vizitky do angličtiny.

Dá se předpokládat, že bude trvat několik schůzek, než dojdete k dohodě.jednání mohou probíhat během pracovních jídel, které mohou trvat i více než 2 hodiny, takže buďte trpěliví. Je dobré mít na paměti, že termíny jsou často považovány za orientační.

Dary se na první schůzku obvykle nepřinášejí. Pokud budete pozváni do belizské domácnosti, je vhodné přinést květiny (vyhněte se bílým, protože se obvykle přinášejí na pohřby), víno, lihoviny nebo čokolády. Pro Belize je vzájemná loajalita zásadní. Obyvatelé Belize si cení budování vztahů, proto je důležité vyhnout se tvrdému prodeji, nátlakové taktice a jakémukoli konfliktu či konfrontaci.

4.4 Komunikace

Osobní schůzky jsou preferovány před komunikací prostřednictvím telefonů, dopisů nebo e-mailů. Oficiálním jazykem Belize je angličtina, která je v obchodních jednáních jednoznačně upřednostňována, přestože řada obchodních partnerů ovládá i další jazyky. Angličtina je nutná v případě obchodních materiálů.

4.5 Doporučení

Doporučení, respektive překážky a rizika, se kterými je třeba při vstupu českých firem a podniků na Belizský trh počítat jsou následovná a dají se zjednodušeně shrnout do tří bodů:

- 1 Náklady na zahraniční zastoupení, bez něhož se nelze dlouhodobě v teritoriu uplatnit, nebo alespoň častá osobní přítomnost na trhu, a riziko návratnosti těchto nákladů.
- 1 Rizika spojená s účastí ve veřejných tendrech, jež často nesou známky netransparentnosti a korupčního jednání.
- 1 Nároky na vyšší konkurenceschopnost českého zboží vzhledem k nízké ceně místní pracovní síly a vysokých nákladů na dopravu.

4.6 Státní svátky

- | 1. leden – Nový rok
- | 9. březen – Den Baron Bliss
- | březen/duben – Velikonoce – jedná se o největší svátek roku a většina služeb a obchodů je od čtvrtka do pondělí zavřená
- | 1. květen – Den práce
- | 24. květen – Den Commonwealthu
- | 10. září – Den St. George's Caye
- | 21. září – Den nezávislosti
- | 12. říjen – Den Ameriky
- | 19. listopad – Garifuna Settlement Day
- | 25. prosinec – Vánoce
- | 26. prosinec – Svátek Vánoční

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Nejlepší cestou k expanzi na belizský trh je vyhledání lokálního dovozce, který bude vystupovat jako obchodní zástupce. Přímé prodeje jsou spíše výjimkou. Příklad typického obchodního řetězce pro Belize je následující: zahraniční výrobce – místní dovozce – maloobchodník – spotřebitel. K nalezení vhodného obchodního partnera se doporučuje využít znalostí a kontaktů honorárního konzula ČR v Belize.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

V dubnu 2000 Belize začalo aplikovat pravidla CARICOM o jednotném vnějším clu (Common External Tariff – CET). Je používána sedmimístná nomenklatura založená na harmonizovaném společném seznamu zboží a kódovém systému. Tarify jsou rozděleny do 3 sekcí: rozpis celních sazeb, seznam podmíněných celních osvobození a seznam nepodléhající podmíněnému celnímu osvobození. Celní sazby se pohybují v rozmezí od 0–5 % do 20–25 %. U některých zemědělských produktů dosahuje celní sazba 40 %.

V zájmu ochrany domácí produkce vláda stanovila 27 kategorií výrobků a produktů, k jejichž dovozu je nutno získat **licenci**. Seznam obsahuje např. rýži, fazole, vejce, cukr, citrusy, mouku, maso, marmeládu, paprikovou omáčku, zápalky, arašídů, těstoviny, polévky, mléko, toaletní papír, mýdlo, pivo, sycené nápoje, palivo, smetáky, dřevěný nábytek, ratan a lodě. Ministerstvo průmyslu žádalo vládu o postupné odstranění této dovozní bariéry s poukazem, že podporuje rozkvet korupce.

Belizský celní úřad používá ke stanovení hodnoty importovaného zboží originál faktury a katalog zboží. Zejména je kontrolováno, jestli deklarovaná hodnota odpovídá skutečnosti. Cílem je zamezit podhodnocování zboží a ztrátám z příjmů za úhradu dovozního cla. Import některých zemědělských produktů podléhá speciálním pravidlům, která stanovuje The Belize Agricultural Health Authority (BAHA), instituce podléhající Ministerstvu zemědělství a rybolovu. BAHA vyžaduje příslušné dovozní povolení, fytosanitární osvědčení a také osvědčení o původu zboží, např. při dovozu květin a rostlin, živých zvířat, pesticidů atd.

Při vývozu určitého druhu zboží je vyžadováno tzv. **exportní povolení** a/nebo zoosanitární nebo fytosanitární osvědčení. Licenci i příslušná osvědčení vydává BAHA. V seznamu produktů, jejichž vývoz podléhá tomuto režimu je např. hovězí a vepřové maso, živý dobytek, ryby, korýši, dřevo, cukr, med, citrusy nebo fazole.

V obou případech si musí vývozce i dovozce obstarat příslušná povolení předem.

Belizský celní úřad povoluje i dočasný dovoz nebo tranzit zboží za stanovených podmínek. Zboží v tomto režimu většinou vstupuje do země bezcelně, během doby strávené na území Belize nesmí být nijak modifikováno. Pokud se dovozce rozhodne později takové zboží prodat na místním trhu, musí doplatit clo. The Belize Bureau of Standards (Úřad pro standardy) byl založen v roce 1992 za účelem podpory užívání kódů, specifikací a standardů. S regulací bylo fakticky započato teprve až od roku 1997. Belize úzce spolupracuje s CARICOM, odkud převzalo řadu standardů např. pro označení a etiketaci výrobků.

5.3 Marketing a komunikace

Obdobně jako v jiných zemích jsou využívány hromadné sdělovací prostředky.

Noviny: Amandala Press, The Belize Time Press, The Reporter, The Guardian, San Pedro Sun

TV stanice: Great Belize Productions Ltd. (Channel 5), Belize Family Channel (Channel 7), Baymen Broadcasting Network (Channel 9), SBS Television Ltd., Channel Broadcasting Cable Co.

Rozhlasové stanice: The Broadcasting Corporation of Belize, Love FM Music Power, Radio Krem

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V květnu 2000 belizský parlament přijal soubor zákonů na ochranu duševního vlastnictví, jejichž přijetí požadovala WTO v rámci implementace Dohody o obchodních aspektech duševního vlastnictví (Agreement of Trade-Related Aspects of Intellectual Property – TRIPS). Balíček 6 legislativních změn zahrnoval autorská práva, průmyslový design, patenty, obchodní označení, ochranu nových druhů rostlin a nákresů a plánů elektronických obvodů.

Belize se tak připojilo k Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví. Nová legislativa vstoupila v platnost v lednu 2001. Obchody s hudbou a videokazetami i přesto pokračují v prodeji nelegálních kopií. Belize je členem Bernské konvence o ochraně autorských práv a od roku 2001 je také členem Světové organizace pro duševní vlastnictví (WIPO).

5.5 Trh veřejných zakázek

Dodávky pro státní orgány a instituce jsou komplikované, ve většině případů je úspěch závislý na osobních kontaktech v rámci vládní strany. Místní dodavatelé, kteří nejsou příslušníky vládní strany, se na nich nemají možnost podílet. Státní zakázky nad 50 tis. USD podléhají povinnosti uspořádání veřejné soutěže. Významný prostor se otvírá zejména při realizaci veřejných zakázek financovaných multilaterálními institucemi (jako např. Světová banka). Aktuální informace o vypisovaných výběrových řízeních lze nalézt na webových stránkách [Public Procurement](#).

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Od roku 1967 Belize uznává Arbitrážní zákon Spojeného království z roku 1966 (Arbitration Act). Ten stanovuje postup při řešení sporů a kompenzace. Nicméně v praxi není tato právní norma k řešení sporů využívána, protože jednotlivé smlouvy obsahují vlastní arbitrážní doložky.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Dnem 1. 8. 2004 vstoupila v platnost bilaterální dohoda o zrušení vízové povinnosti pro občany ČR i Belize, přičemž celková délka pobytu nesmí přesáhnout 90 dní. Dohoda rovněž zakazuje občanům obou zemí vykonávat během pobytu jakoukoliv výdělečnou činnost.

Belize patří mezi země s poměrně vysokou mírou kriminality, často spojenou s obchodem s drogami. Největší opatrnosti je třeba dbát v hlavním městě a na hranicích s Guatemalou, kde je evidováno nejvíce krádeží a přepadení. Doporučuje se dodržovat některé základní zásady:

- 1 uschovat pas a další cenné doklady, jako např. letenku v hotelovém trezoru a cestovat pouze s minimem finanční hotovosti
- 1 nenosit šperky, dávat si pozor na cenné věci (videokameru, fotoaparát atd.)
- 1 parkovat vždy na hlídaném parkovišti, v autě nenechávat nikdy žádné věci
- 1 nebrat stopaře, objednávat taxi-slужbu prostřednictvím recepční, pronajímat auta pouze u známých půjčoven
- 1 cestovat pouze po hlavních silnicích a za denního světla
- 1 cestovat se zdravotním pojištěním, před cestou si ověřit rozsah jeho pokrytí v Belize
- 1 dávat si pozor na zavazadla a tašky s doklady v centru měst, v recepcích hotelů, na autobusových zastávkách a také přímo v autobusech (časté jsou krádeže osobních zavazadel z polic nad hlavou cestujících v autobuse)

Doporučuje se pít jen balenou vodu.

Zejména při pobřeží je nutno chránit se před komáry. V poslední době se v zemích Střední Ameriky objevila epidemie onemocnění zika, malárie, chikungunya a dengue, které způsobuje komár *Aedes aegypti*.

Prakticky všechny hlavní silnice v Belize mají asfaltový povrch, i méně významné komunikace jsou poměrně slušně sjízdné. I přesto se k cestování doporučuje vozidlo s náhonem na čtyři kola.

Pláže v Belize jsou poměrně nebezpečné – vyznačují se silnými proudy, které mohou neopatrného plavce odnést daleko do moře.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

V únoru 1999 zavedlo Belize nová opatření regulující pobyt imigrantů zaměřená na:

- 1 ochranu místní pracovní síly
- 1 zpřísnění kontroly hranic
- 1 deportaci osob porušujících imigrační pravidla
- 1 posílení autonomie belizského migračního úřadu.

Cizinci, kteří navštíví Belize jako turisté na dobu do 30 dnů, nesmí během pobytu pracovat. Společnostem, které budou zaměstnávat ilegální pracovníky, hrozí pokuta ve výši 2,5 tis. USD a musí uhradit náklady na jejich repatriaci. Cizí občan musí k práci v Belize získat pracovní povolení. Profese číšníka, prodavače nebo pomocníka v domácnosti je vyhrazena pouze místním. Za vystavení pracovního povolení je vybírán správní poplatek, jehož výše závisí na druhu povolované pracovní činnosti dle následující tabulky:

- 1 odborná a technická práce – 1 500 BZD/rok
- 1 všeobecná práce (kromě sezónní práce v zemědělství) – 200 BZD/rok
- 1 sezónní práce – 50 BZD/sezónu
- 1 špičkoví umělci ve skupině od 2 do 6 osob – 500 BZD/týden
- 1 umělci ve skupině od 6 osob a více – 750 BZD/týden
- 1 samostatní umělci – 300 BZD/týden
- 1 církevní, vzdělávací a dobrovolnické práce – 50 BZD/rok

Průměrná minimální mzda činí zhruba 10 USD/den. Minimální průměrná mzda pro dělníka je 1,13 USD/hod. Např. mzda zedníka nebo tesaře se pohybuje v rozmezí 17–20 USD/den, jejich pomocník dostává cca 12,50 USD/den. Zedník nebo tesař v řídicí funkci dostává mzdu v rozmezí 25–30 USD/den. Zaměstnavatel přispívá na sociální pojištění u Belize Social Security Board (BSSB, založena v roce 1981). Každý zaměstnavatel musí u BSSB zaregistrovat sebe i své zaměstnance. Zaměstnanci mají právo na 16 dnů nemoci s náhradou mzdy a na 2 týdny dovolené ročně.

Ministerstvo práce vyřizuje pro cizince dočasná pracovní povolení (Temporary Employment Permit – TEP). Vyřízení trvá cca 6 týdnů. Žadatel musí předložit platný pas, 3 fotografie, uhradit poplatek 10 USD a potvrdit, že má dostatek finančních prostředků k pobytu. Vyžadován je také pohovor se zaměstnancem i zaměstnavatelem. Kladně vyřízená žádost se zasílá na imigrační úřad, který vystavuje povolení k pobytu. Za vystavené povolení je nutno uhradit správní poplatek v rozmezí 25–750 USD podle charakteru pracovního zařazení.

Existují 3 druhy povolení – standardní, pro práci v zemědělství a pro práci v zóně volného obchodu. Délka platnosti dočasného pracovního povolení se pohybuje od 3 měsíců do 1 roku a je možné ho prodloužit. O trvalý pobyt lze žádat až po uplynutí 1 roku legálního pobytu. K žádosti se přikládá výpis z rejstříku trestů, lékařská zpráva atd. Za vystavené povolení k trvalému pobytu je nutno uhradit správní poplatek v rozmezí 187,50–1 562,50 USD v závislosti od státního občanství žadatele. Vyřízení trvá cca 3 měsíce.

O státní občanství Belize je možné zažádat po uplynutí 5 let trvalého pobytu v zemi. K žádosti se předkládá výpis z rejstříku trestů, doklad o vlastnictví pozemku v Belize, potvrzení o pětiletém pobytu v Belize, lékařské potvrzení obsahující negativní test na HIV, 3 fotografie, rodný list, oddací list, výpis z bankovního účtu místní banky, prohlášení partnera o podpoře (declaration of support), povolení k trvalému pobytu, daňové přiznání.

5.9 Veletrhy a akce

V současné době se kvůli opatřením vzhledem k pandemii covidu-19 nepořádají žádné akce a není jasné, které z těch pravidelně konaných budou obnoveny.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Belize je akreditované Velvyslanectví ČR v Mexiku, pod které spadá kancelář CzechTrade v Mexiku.

Velvyslanectví ČR v Mexiku

Adresa: Cuvier 22, Colonia Nueva Anzures, Delegación Miguel Hidalgo, Ciudad de México, 115 90

Tel.: (+52) 55 5531 2544

E-mail: mexico@embassy.mzv.cz

Webové stránky: www.mzv.cz/mexico

Facebook: www.facebook.com/CZenMX/

Fax: (+52) 55 5531 1837

E-mail obchodního oddělení: commerce_mexico@mzv.cz

E-mail konzulárního oddělení: consulate_mexico@mzv.cz

Pracovní doba: pondělí – pátek 8:00–16:30

Honorární konzulát Orange Walk Town

Vedoucí úřadu: p. Joseph Boris Loskot

Adresa: Westby Street 6, Orange Walk Town, Belize

Tel.: +501 322 22 25/ +501 322 33 73

E-mail: orangewalktown@honorary.mzv.cz

Provozní doba úřadu: pondělí – pátek 9:00–12:00 hodin, 14:00–17:00 hodin

CzechTrade Mexico City

Adresa: Lago Alberto 375, Anáhuac I Secc, Miguel Hidalgo, Ciudad de México, México

Tel.: +52 55 8218 3517 (mobil)

E-mail: tereza.vitkova@czechtrade.cz

Webové stránky: www.czechtrade.cz; www.czechtrade-mexico.com.mx

Delegace Evropské Unie pro Jamajku, Belize, Turks a Caicos, Bahamy a Kajmanské ostrovy

Adresa: Olivier Road 8, Kingston, Jamajka

Tel.: (1-876) 924.6333-7

E-mail: delegation-jamaica@eeas.europa.eu

Webové stránky: eeas.europa.eu/delegations/jamaica_en

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- | Jednotné tísňové číslo (ambulance, policie, hasiči): 911
- | Policie: 911
- | Ambulance a hasiči: 911
- | Červený kříž: +501 207-3319
- | Infolinka covid-19: 0-800-MOH-CARE

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 Vláda
- 1 Ministerstvo financí, ekonomického rozvoje a investic
- 1 Ministerstvo přírodních zdrojů, ropy a těžby
- 1 Ministerstvo zahraničních věcí, obchodu a migrace
- 1 Ministerstvo národní obrany a bezpečnosti hranic
- 1 Ministerstvo rozvoje infrastruktury a bydlení
- 1 Ministerstvo turismu a krajských záležitostí
- 1 Ministerstvo lidského rozvoje, rodin a záležitostí domorodého obyvatelstva
- 1 Ministerstvo zdraví a zdravého životního stylu
- 1 Ministerstvo transformace venkova, komunitního rozvoje, práce a místní samosprávy
- 1 Ministerstvo zemědělství, bezpečnosti potravin a podnikání
- 1 Ministerstvo spravedlnosti a generální prokurátorka
- 1 Ministerstvo modré ekonomiky a civilního letectví
- 1 Ministerstvo veřejných služeb a logistiky
- 1 Ministerstvo vnitra a nových průmyslů
- 1 Ministerstvo školství, kultury, vědy a technologie
- 1 Ministerstvo státní služby, ústavních a politických reforem
- 1 Ministerstvo mládeže, sportu a e-governance
- 1 Ministerstvo udržitelného rozvoje, klimatických změn a krizového řízení
- 1 Široké spektrum informací o Belize
- 1 Státní zakázky